

Jaarbericht 2019

Team Welstand en Monumenten Arnhem

1 Voorwoord

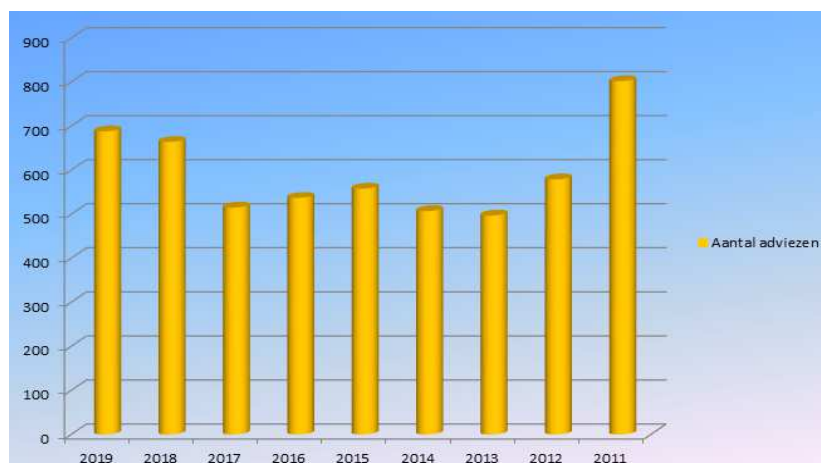
Het jaarbericht geeft primair inzicht in de aard en omvang van de inzet van het Team Welstand en Monumenten (TWM) en daaraan gekoppeld het aantal uitgebrachte adviezen over initiatieven, vooroverlegplannen en omgevingsvergunningaanvragen (onderdelen bouwen, monumenten, reclame en aanleg). Het jaarbericht is een middel om aandacht te besteden aan (bijzondere) transformaties, inbreidingen, monumenten en bijzondere ontwerpen. In het jaarbericht is er ook aandacht voor Handhaving. Het Team geeft op deze wijze op een interessante, korte en bondige manier inzicht in zijn werkzaamheden.

2 Werkwijze

De voor de stad van belang zijnde grote(re) ontwikkelingen zoals herbestemmingen van (monumenten)panden, nieuwbouw, inbreidingen en uitbreidingen worden aan het voltallige Team voorgelegd. Het Team werkt integraal en geeft zowel een monumenten- als een welstandadvies als dat nodig is. Het Team, meestal bestaande uit de voorzitter en de secretaris, vergadert, afhankelijk van het aanbod, in een vast schema 1x per 2 weken in openbaarheid. De agenda's en verslagen worden gepubliceerd op de site van de gemeente (www.arnhem.nl). Indien plannen worden beoordeeld met een gemeentelijke of rijksmonumenten status, wordt het Team aangevuld met twee externe monumentendeskundigen, die door de raad zijn benoemd. Tevens werkt het Team samen met de vier in de stad werkzame Kwaliteitsteams, waarmee werkafspraken zijn gemaakt. Ook is er een dialoog met de Erfgoedadviseurs van de gemeente en de adviseurs van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed.

3 De Cijfers

De differentiatie van de verschillende beoordeelde plannen is groot, van beperkte, ondergeschikte verbouwingen tot aan grootschalige herontwikkelingen en nieuwbouwcomplexen. Het Team heeft dit jaar 688 welstands- en/of monumentenadviezen afgegeven, bijna 4 % meer dan in 2018 (664 stuks). In de onderstaande tabel is aangegeven hoeveel adviezen er vanaf 2011 per jaar afgegeven zijn. De aantrekkende economie is afleesbaar.

De meer gedetailleerde informatie in de onderstaande tabellen, geven voor de komende jaren inzicht in de veranderde werkwijze van het Team. Dit wordt sinds 2016 bijgehouden en weergegeven.

Het aantal behandelde plannen in de twee wekelijkse Teamvergaderingen, is in vergelijking met 2018 nagenoeg gelijk gebleven. Het aantal behandelde monumenten plannen is t.o.v. 2018 fors gestegen (+ 23%). Er was eenvoudigweg veel aanbod.

Veel adviezen (88%) die direct zijn af te leiden uit de criteria in de Welstandsnota 2015 of herhalingsplannen, worden conform de doelstelling, in mandaat afgehandeld door de secretaris, of na afstemming met de voorzitter. Dit komt de snelheid en de flexibiliteit ten goede.

	2019	2018	2017	2016
Team advies				
aantal adviezen	84	86	50	95
monumenten	65	53	31	49
niet monumenten	19	33	19	46
akkoord	11	2	2	22
niet akkoord	12	6	7	15
akkoord + voorw.	22	16	9	10
behandeld	39	62	32	48
2e advies	13	23	26	30

	2019	2018	2017	2016
Mandaat				
aantal adviezen	604	578	465	442
monumenten	102	124	82	71
niet monumenten	502	454	383	371
akkoord	339	306	294	267
niet akkoord	106	97	69	79
akkoord + voorw.	149	159	94	89
behandeld	10	16	8	7
2e advies	107	44	46	18

Toelichting tabellen:

Met de term "behandeld" worden (globale) vooroverleg-plannen aangeduid die geadviseerd worden vóórdat er een formele aanvraag wordt ingediend. In dit stadium is een advies op detail niveau veelal ook nog niet mogelijk, het advies moet dan ook meer worden gezien als richtinggevend.

Ten opzichte van 2018 is de hoeveelheid van dit type aanvragen terug gelopen. In ieder geval zijn er meer plannen geweest die al een voorbereidend traject hebben doorlopen met één van de kwaliteitsteams en als aanvraag zijn ingediend.

De mogelijkheid tot vooroverleg met initiatiefnemers wordt door het Team gestimuleerd.

De verhouding van in mandaat door de secretaris behandelde plannen is ten opzichte van de door het voltallige Team behandelde plannen marginaal toegenomen.

Het aantal handavingsadviezen dat op verzoek van de afdeling Handhaving van de ODRA is uitgebracht bedraagt 27 stuks, in 2018 waren dat er 8. Dit is geheel terug te voeren op de actie om op de Korenmarkt de beeldkwaliteit te verbeteren.

Meer inhoudelijke informatie over de uitgebrachte adviezen is op verzoek beschikbaar bij het secretariaat van het Team, via welstand@odra.nl

4 Bijzondere plannen

Introductie

Naast nieuwbouw is er een toenemende belangstelling voor het herbestemmen en/of optimaliseren van bestaande gebouwen in de stad. Vanuit de duurzaamheidsgedachte is dat een prima ontwikkeling om te komen tot een circulaire economie. Het Team draagt hier graag aan bij en is nauw betrokken bij de verschillende ontwerpen.

4.1 Energietransitie Monumenten

Het energiezuiniger maken van gebouwen met een gemeentelijke-en/of rijks monumentale status is geen eenvoudige opgave. Het vergt maatwerk, want ieder monument is anders. Samen met enkele eigenaren zijn er pilots geweest om experimentele energiezuinige maatregelen uit te voeren, met de nadruk op de wijze waarop isolerende beglazing wordt aangebracht. Het voltallige Team heeft de resultaten ter plekke bekeken.

Op meerdere monumenten zijn, daar waar monumentale waarden niet worden geschaad, zonnepanelen geplaatst. Het Team denkt graag mee over (alternatieve) oplossingen.

4.1.1. Utrechtseweg 59 (gemeentelijk monument)

Een bestaand kantoorgebouw is verduurzaamd door het aanbrengen van warmtepompen, dubbele beglazing, isolatie aan de binnenzijde en het plaatsen van zonnepanelen. Ook de ventilatie problematiek moest worden opgelost. Het is lastig om warmtepompen in te passen, ook al betreft het hier een achtergevel. Door de flauwe dakhelling zijn de zonnepanelen vanaf de openbare weg niet zichtbaar, monumentale waarden worden niet wezenlijk aangetast.

De gebruikte techniek om isolerende beglazing tot te passen in bestaand raamhout is vrij nieuw, het betreft hier het opdikken van het raamhout aan de buitenzijde.

4.1.2 Parkstraat 25-27 (rijksmonument)

Ook hier is een pilot uitgevoerd om isolerende beglazing aan te brengen in bestaand raamhout door het raamhout aan de buitenzijde op te dikken (lijmen). Het resultaat is ter plekke geëvalueerd met het Team, vertegenwoordigers van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed, de Provincie en het Gelders Genootschap.

4.1.3 Renssenstraat 15 (gemeentelijk monument)

Hier is een 3^e en laatste pilot uitgevoerd om isolerende beglazing aan te brengen in bestaand raamhout door het raamhout aan de buitenzijde op te dikken (lijmen).

Samengevat was het oordeel dat het raamhout er te strak gaat uitzien, meer een nieuwbouwkozijn dan een bestaand, doorleefd houten raam in een monument. Andere opties zijn wel denkbaar, zoals een ander type isolerende beglazing toepassen.

Verder wordt er gekeken naar alternatieven voor de plaatsing van warmtepompen, bijvoorbeeld vrijstaand geplaatst.

4.2 Handhaving Korenkwartier

In het kader van de planvorming tot revitalisering van de Korenmarkt e.o. heeft de afdeling Handhaving van de ODRA de illegale reclamevoering in beeld gebracht. Uitgangspunt is verbetering van de beeldkwaliteit van de Korenmarkt. Het Team heeft de advisering verzorgd. Dit is de juridische basis om te kunnen handhaven. Het Team voert samen met Handhaving gesprekken met de horeca uitbaters om te komen tot kwalitatief voldoende hoogwaardige en tevens ondergeschikte reclame. De eerste resultaten zijn zichtbaar.

4.3 Restauratie en revitalisering Eusebiuskerk

Om te komen tot een meer multifunctioneel gebruik van het kerkgebouw zijn er extra entrees aan de noord- en zuid zijde ontworpen. Het Team heeft er samen met de opdrachtgevers, ontwerpers en adviseurs veel tijd en energie in gestoken om te komen

tot een goed ontwerp. Ook het interieur is op diverse onderdelen aangepakt, waaronder een nieuwe geïsoleerde vloer, een grotere kelder voor toiletten, garderobe en technische ruimten, en verbetering van de toegankelijkheid van bestaande grafkelders.

4.4 Herbestemming Walburgiskerk e.o.

Vanuit een particulier initiatief is het proces gaande voor de herbestemming van het rijks monumentale kerkgebouw. Samen met de enthousiaste eigenaar, een gekwalificeerde architect en betrokken adviseurs is er een bijzondere woning ontworpen in de beide torens. In de vm. kerkzaal vinden proeven plaats voor verduurzaming door isolatie (achterzetbeglazing) en verbetering van verwarmings- en ventilatiesystemen. Het Team is hier nauw bij betrokken. Plannen worden nu ontwikkeld voor herbestemming van de vm. kerkzaal.

4.5 Voormalige HBS Statenlaan 8

Door een partij is deze locatie aangekocht en herbestemd. Met de rijks monumentale gebouwen is zorgvuldig en met respect omgegaan, niet waardevolle gebouwen zijn verwijderd en het terrein is inmiddels heringericht. Ook hier heeft verduurzaming plaatsgevonden, zoals zonnepanelen op de vanuit het openbare gebied niet zichtbare achterdakvlakken van het gebouwencomplex. De bedrijfsactiviteiten in het gebouw sluiten aan bij de gewenste kleinschaligheid in de wijk. Ook wordt er op enkele plekken gewoond, zoals in de voormalige conciërge woning en de voormalige gymzaal.

4.6 Wederopbouw pand Beekstraat 66 - 67

Door particulier initiatief en welwillende hulp van de erfgoedadviseur hebben de eigenaren de voorgevel van het pand weer grotendeels in de oude staat, te weten de wederopbouwperiode (bouwjaar 1955), terug gebracht. Het pand is in 2018 aangewezen als gemeentelijk monument.

4.7 COC Gebouw St. Catharinaplaats 10

In het kader van een kunstproject is het COC gebouw (tijdelijk) voorzien van een muurschildering, die op eigentijdse wijze de symmetrische marmering van gevelbeplating uitbeeldt. Het tot nu onopvallende gebouw heeft hiermee een bijzondere transformatie qua beeld doorgemaakt. Het gebouw staat nu (weer) op de kaart.

4.8 Advisering aanwijzingen tot Gemeentelijk Monument

Na een QuickScan door een externe adviseur is de cultuurhistorisch waardevolle bebouwing van Elden in beeld gebracht. Aan het Team is gevraagd te adviseren over zowel het ensemble alsook de monumentale kwaliteiten van de individuele panden / objecten.

Verklaring foto's (van boven naar beneden):

Pagina 1:

1 Nieuwbouw hotel en appartementen Stationsplein. 2 Vm. kantoorgebouw herbestemd voor appartementen Jansbuitensingel 23. 3 ROC schoolgebouw op het vm. Akzo terrein aan de Velperweg. 4 Nieuwbouw achter vm. school aan de Boulevard Heuvelink 48. 5 Appartementen Broerestraat 51 – 53. 6 Pand met dicht geplakte winkelpuien hoek Koningstraat met de Klarestraat. 7 Bedrijfspannd IJsseloord II

Pagina 2:

1 Vm. winkelpui Hommelstraat 29. 2 woningbouw Hommelseweg 129-135 (terrein vm. kleuterschool). 3 Woning aan de Mezzostraat (Tuin van Elden). 4 Bedrijfsgebouw IJsseloord II 5. Supermarkt en appartementen hoek Kleine Oord / Vossenstraat. 6 Woonblok Schuytgraaf veld 22b. 7 Kapel Landgoed Mariendaal.

Pagina 3:

1 Luchtfoto monumenten met zonnepanelen Spijkerkwartier. 2-3 Utrechtseweg 59. 4-5 Parkstraat 25-25. 6-7 Renssenstraat 15. 8-9 Voorbeelden reclame Korenmarkt. 10-11 Interieuronderdelen Eusebiuskerk.

Pagina 4:

1 Walburgiskerk met appartementen in de toren. 2 Herontwikkelde v.m. school Statenlaan 8. 3 Beekstraat 66 / 67. 4 COC gebouw aan de Beekstraat. 5-6 St. Jozefschool (1921) Rijksweg West 29 7-8 De Brink 13 te Elden rond 1980 en nu

